

Boxholms kommun
kommun@boxholm.se

Beslut för grundsärskola

efter prioriterad tillsyn i Åsbo skola
i Boxholm kommun

2015-06-23

2 (10)

Dnr 43-2015:476

Tillsyn i Åsbo skola

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Boxholms kommun under våren 2015. Grundsärskolan på Åsbo skola besöktes av Skolinspektionen den 15 april 2015. Observera att beslutet endast omfattar grundsärskolans verksamhet. Grundskolas verksamhet på Åsbo skola har inte granskats vid denna tillsyn.

Måluppfyllelse och resultat

Läraren och rektorn för eleverna i grundsärskolan på Åsbo skola följer upp elevernas kunskapsutveckling utifrån målen i läroplanen för grundsärskolan och sätter betyg i de fall det är aktuellt.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
Undervisning och lärande	Ingen brist konstaterad	
Extra anpassningar och särskilt stöd	Ingen brist konstaterad	
Bedömning och betygssättning	Ingen brist konstaterad	
Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Ingen brist konstaterad	
Förutsättningar för lärande och trygghet	Föreläggande	2015-10-01
Styrning och utveckling av verksamheten	Föreläggande	2015-10-01
Ytterligare brister	Anmärkning	2015-08-12

I kolumnen "Typ av ingripande" anges den allvarligaste formen av ingripande Skolinspektionen har meddelat inom det arbetsområde som granskats. Skolinspektionens bedömningar och datum för när huvudmannen senast ska ha åtgärdat bristerna anges längre fram i detta beslut.

2015-06-23

3 (10)

Dnr 43-2015:476

Sammanfattande bedömning

Grundsärskolan på Åsbo skola har vid tillsynen tre elever och de flesta frågor som rör verksamheten hanteras på individnivå av grundsärskolans lärare. Det gäller exempelvis planering och åtgärder för utveckling av elevernas utbildning. Trots att det vid tiden för tillsynen finns få elever i grundsärskolan måste rektor se till att det bedrivs ett systematiskt och långsiktigt utvecklingsarbete på enhetsnivå för grundsärskolan. Exempelvis behöver elevhälsan arbeta förebyggande och främjande för att stödja elevernas utveckling samt bidra till att skapa goda relationer i syfte att förebygga kränkningar mellan eleverna i grundsärskolan och eleverna i grundskolan.

Det framkommer av dokument samt intervjuer med lärare och rektorn att eleverna får det stöd som de behöver och att skolan utgör en trygg miljö för eleverna. Det är läraren som undervisar eleverna i grundsärskolan som ansvarar för utredning om behov av särskilt stöd och, trots att delegationsbeslut saknas, fattar beslut om att utarbeta åtgärdsprogram. Därmed fattas inte beslut om åtgärdsprogram enligt författningarnas krav.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Boxholms kommun att senast den 1 oktober 2015 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning ska används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Boxholms kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)

2015-06-23

4 (10)

Dnr 43-2015:476

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

Se till att elevhälsan arbetar förebyggande och hälsofrämjande.

Motivering till bedömning av brist

Av skollagen framgår att elevhälsan främst ska arbeta förebyggande och hälsofrämjande. Elevhälsan ska bidra till att skapa miljöer som främjar elevernas lärande, utveckling och hälsa. I lagen anges att elevhälsan ska stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Av intervjun med företrädare för elevhälsan och rektorn framkommer att elevhälsan inte har något uppdrag att arbeta med förebyggande eller främjande insatser för grundsärskolan. Elevhälsan hänvisar till att det i första hand är läraren för grundsärskolan som ansvarar för detta arbete. Vidare anger elevhälsan att de arbetar med enskilda elever och som en länk till externa kontakter. Om behov av insatser behövs, när exempelvis kränkningar inträffat, kan elevhälsan genomföra samtal med enskilda elever.

Av intervjuer med lärare och elevhälsan framkommer vidare att det finns behov av förebyggande och främjande insatser, exempelvis genom att grundskolans elever får mer kunskap om och förståelse för eleverna i grundsärskolan och vice versa. Detta för att förebygga att kränkningar uppstår på grund av missförstånd eller okunskap.

Enligt Skolinspektionen är en god hälsa en viktig förutsättning för att klara skolan och genom elevhälsans uppdrag att arbeta förebyggande och hälsofrämjande finns ett tydligt fokus på sambandet mellan lärande och hälsa. En förutsättning för att detta arbete ska fungera är att det finns tydliga mål och rutiner för elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete. Sammantaget bedömer Skolinspektionen att elevhälsan inte arbetar förebyggande och hälsofrämjande på det sätt som författningarna kräver.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom Boxholms kommun inte uppfyller de krav som ställs i författningarna, finns skäl att förelägga kommunen att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

2015-06-23

5 (10)

Dnr 43-2015:476

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Boxholms kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Rektorn följer upp skolenhetens resultat samt trygghet och studiero. Uppföljningen genomförs i relation till de nationella målen och dokumenteras. (1 kap. 4 §, 4 kap. 4–6 §§ och 5 kap. 3 § skollagen; Läroplan för grundskolan 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 4–7 §§ skollagen; Läroplan för grundskolan 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Rektorn planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (4 kap. 4–7 §§ skollagen; Läroplan för grundskolan 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

Rektorn för grundskolan behöver skapa former och rutiner för hur grundskolans utbildning, organisation och arbetsformer systematiskt och långsiktigt ska följas upp och analyseras tillsammans med elever, berörda lärare och vårdnadshavare, så att åtgärder kan vidtas. Detta arbete behöver dokumenteras så att arbetet kan följas upp och utvärderas.

Motivering till bedömning av brist

Enligt skollagen ska det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Vidare anger skollagen att varje skolenhet systematiskt och kontinuerligt ska planera, följa upp och utveckla utbildningen under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de nationella målen uppfylls. Vidare ska det systematiska kvalitetsarbetet dokumenteras.

Läroplanen anger att rektorn som pedagogisk ledare och chef för lärarna har det övergripande ansvaret för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven.

Av intervju med rektorn framgår att det på Åsbo skola saknas ett strukturerat och dokumenterat kvalitetsarbete för verksamheten gällande grundskolan. Rektorn anger att hon inte gör någon analys eller uppföljning av grundskolans verksamhet eftersom det berör så få elever. Den uppföljning som görs är på individnivå och gäller främst kunskapsresultaten. Rektorn har tankar och funderingar kring organisation och utveckling av grundskolan med det är inte dokumenterat eller strukturerat i ett övergripande kvalitetsarbete.

2015-06-23

6 (10)

Dnr 43-2015:476

Läraren i grundsärskolan ger exempel på planerade insatser i syfte att stödja elevernas utveckling. Exempelvis nämns utökad samverkan med grundskolan, utökad samverkan med närsamhället och att skapa nätverk med grundsärskolor i andra kommuner. Vidare anger läraren att ett förebyggande arbete för att skapa goda relationer mellan grundsärskolans elever och grundskolans elever skulle vara angeläget för att förhindra missförstånd och konflikter exempelvis ute på rasterna. I detta arbete skulle elevhälsan vara en viktig del. Detta anges även i intervjun med elevhälsan. Dessa planer och åtgärder är dock inte beslutade eller dokumenterade av rektorn.

Det framkommer vidare att grundsärskolans elever samt deras vårdnadshavare besvarar samma så kallade brukarenkät som grundskolans elever. Enkäten behandlar bland annat trivsel- och trygghetsfrågor. Av den enkäten kan inte de svar som hänför sig till grundsärskolan urskiljas och kan därmed inte heller utgöra grund för analys och åtgärder för grundsärskolans verksamhet. Enkäten genomförs i årskurs 2, 5 och 8 vilket innebär att det innevarande läsåret, och även nästa, saknas svar från grundsärskolans elever och deras vårdnadshavare.

Mot bakgrund av ovanstående konstaterar Skolinspektionen att det saknas ett systematiskt kvalitetsarbete på enhetsnivå för verksamheten inom grundsärskolan.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då arbetet med att systematiskt bedriva ett utvecklingsarbete för grundsärskolans verksamhet inte uppfyller författningarnas krav föreläggs huvudmannen att vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Ytterligare brister

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Boxholms kommun en anmärkning. Boxholms kommun ska senast den 12 augusti 2015 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beskrivning av brister

Beslut om åtgärdsprogram fattas inte av rektorn och har inte heller delegerats till annan lämplig person.

Författningar

Skollagen 3 kap. 9 §

Åtgärder

Rektorn ska fatta beslut om åtgärdsprogram. Rektorn kan i vissa fall delegera den uppgiften till en person som har tillräcklig kompetens och erfarenhet för uppgiften.

2015-06-23

7 (10)

Dnr 43-2015:476

Motivering till bedömning av brist

Av skollagen framgår att åtgärdsprogram ska beslutas av rektorn. Uppgiften kan delegeras så länge det inte rör sig om beslut om att särskilt stöd ska ges i särskild undervisningsgrupp, enskilt eller i form av anpassad studiegång.

Motivering till val av verktyg

Då eleverna får tillgång till det särskilda stöd de behöver bedömer Skolinspektionen bristen som mindre allvarlig och tilldelar huvudmannen en anmärkning.

Övriga arbetsområden

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen genomförs på ett sådant sätt att varje elev utifrån sina behov och förutsättningar ska utvecklas så långt som möjligt mot läroplanens mål, och stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga. I detta ingår att läraren ger ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar.

Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas tillit till den egna förmågan och vilja att lära. Läraren utgår från att eleverna kan och vill ta ett personligt ansvar för sin inläring och för sitt arbete i skolan, och låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer ska anpassas så att de elever som riskerar att inte nå läroplanens mål och kunskapskrav får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan ytterligare kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Det särskilda stödet ska ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att anpassa utbildningen, genom till exempel färdighetsträning, specialpedagogiska insatser, särskilda hjälpmedel eller utrustning, digital teknik med anpassade programvaror, eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål.

Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma inom ramen för undervisningen, genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avge lämpliga insatser. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

2015-06-23

8 (10)

Dnr 43-2015:476

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskapsutveckling utifrån de nationella kunskapskraven. Vidare ger läraren eleven och dess vårdnadshavare information om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas, samt vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Eleven ska enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat.

I grundsärskolans ämnen sätts betyg som grundar sig på grundsärskolans kunskapskrav, om eleven eller elevens vårdnadshavare begär det. Om en elev har läst ett ämne enligt grundskolans kursplaner, tillämpas grundskolans kunskapskrav. Om en elev läser ämnesområden sätts inga betyg, och bedömningen ska dessutom göras med hänsyn till varje elevs individuella förutsättningar.

Efter avslutad utbildning får elever ett intyg om sin utbildning, som kan kompletteras med ett allmänt studieomdöme där elevens möjlighet att bedriva studier beskrivs. Lärarens bedömning ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas skolmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska exempelvis se till att eleverna inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga utrymmen på skolan som exempelvis skolgård, skolbibliotek, grupprum.

Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav inom dessa arbetsområden.

På Skolinspektionens vägnar

Allan Westerdahl
Enhetschef

Marie-Louise Hultman
Utredare/Föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Åsbo skola

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för.

Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Fakta om Åsbo skola

Tre elever, av de sammanlagt åtta elever i Boxholms kommun, som är inskrivna i grundsärskolan får sin utbildning på Åsbo grundskola. Övriga fem elever får sin utbildning i andra kommuner. I gruppen på Åsbo skola läser en elev sitt tionde år i grundsärskolan och två elever går i årskurs 3. Eleverna är integrerade i två olika grundskoleklasser i ämnet slöjd och läser övriga ämnen i särskolegruppen, med individuella planeringar utifrån de olika årskurserna.